

Sygn. akt II Ca 1164/23

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

sędzia Agnieszka Śliwa (Przewodnicząca)

sędzia Anna Kulczewska-Garcia

sędzia Marcin Miczke

po rozpoznaniu 19 grudnia 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku A. Ł. (1), A. F., J. J., W. J., B. J., M. L.

przy udziale I. Ł. (1) i M. Ł. (1)

o zniesienie współwłasności

na skutek apelacji uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego we Wrześni

z 24 lutego 2023 r.

sygn. akt I Ns 490/17

postanawia

uchylić zaskarżone postanowienie w całości i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu we Wrześni do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Anna Kulczewska-Garcia Agnieszka Śliwa Marcin Miczke

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy A. Ł. (1), A. F., J. J., W. J., I. H., A. Ł. (2), B. J., M. L. wnieśli o:

- zniesienie współwłasności nieruchomości położonej we W. przy ul. (...), oznaczonej jako działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy we W. prowadzi księgę wieczystą (...),

- zniesienie współwłasności nieruchomości położonej we W., dla której Sąd Rejonowy we W. prowadzi księgę wieczystą (...), wydzielonej z działki nr (...) w projekcie podziału sporządzonym przez biegłego J. W. w dniu 6 stycznia 2011 r. (obecnie stanowiącej działkę numer (...) o powierzchni 628 m⁽²⁾), dla której Sąd Rejonowy we W. prowadzi księgę wieczystą (...).

Jako uczestników postępowania wnioskodawcy wskazali M. Ł. (1) i I. Ł. (2).

W toku sprawy wnioskodawczyni A. Ł. (2) zmarła, a spadek po niej nabyła w całości wnioskodawczyni A. F.. Z kolei I. H. zbyła przysługujące jej w ww. nieruchomościach udziały na rzecz uczestniczki I. Ł. (1) i postanowieniem z 2 października 2020 r. została zwolniona od dalszego udziału w sprawie.

Uczestnicy M. Ł. (1) i I. Ł. (1) złożyli roszczenie z tytułu nakładów (remontów) na nieruchomość, określając ich łączną wartość na 210.750 zł i domagając się z tego tytułu: od A. Ł. (1) 18.733,87 zł, od A. F. 18.733,87 zł, od W. J. 28.100,80 zł, od J. J. 28.100,80 zł, od B. J. 14.050,40 zł, od M. L. 14.050,40 zł, od I. H. 88.979,85 zł. W toku postępowania zmodyfikowali ww. żądanie, określając łączną wartość nakładów na 321.150 zł i domagając się z tego tytułu: od A. Ł. (1) 11.894,44 zł, od A. F. 11.894,44 zł, od W. J. 17.841,67 zł, od J. J. 17.841,67 zł, od B. J. 8.920,83 zł, od M. L. 8.920,83 zł, od I. H. 56.494,78 zł, przy czym żądanie wobec I. H. zostało finalnie cofnięte (k. 630v). Finalnie wartość nakładów uczestnicy określili na 579.263,82 zł, domagając się ich rozliczenia (k. 631v). Nadto I. Ł. (1) wniosła o zasądzenie solidarnie od wnioskodawców wynagrodzenia za zarząd nieruchomościami w kwocie 221.809,20 zł (k. 631v).

Postanowieniem z 24 lutego 2023 r. w sprawie I Ns 490/17 Sąd Rejonowy we Wrześni:

I. dokonał zniesienia współwłasności nieruchomości położonej we W., stanowiącej działkę numer(...) o powierzchni 903 m², (...) o powierzchni 864 m² dla której Sąd Rejonowy we W. prowadzi księgę wieczystą (...) w ten sposób, że przyznał tę nieruchomość na wyłączną własność I. Ł. (1),

II. dokonał zniesienia współwłasności nieruchomości położonej we W., stanowiącej działkę numer(...) o powierzchni 628 m² dla której Sąd Rejonowy we W. prowadzi księgę wieczystą (...) w ten sposób, że przyznał tę nieruchomość na wyłączną własność uczestniczce I. Ł. (1),

III. zniesienia współwłasności dokonał bez obowiązku spłat i dopłat na rzecz uczestnika postępowania M. Ł. (1),

IV. wartość przedmiotu zniesienia współwłasności ustalił na 1.414.000 zł,

V. zasądził od uczestniczki I. Ł. (1) na rzecz wnioskodawcy A. Ł. (1) 75.482 zł tytułem spłaty ze zniesienia współwłasności nieruchomości opisanego w punkcie I, II postanowienia płatną w terminie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności,

VI. zasądził od uczestniczki I. Ł. (1) na rzecz wnioskodawcy W. J. 113.222 zł tytułem spłaty ze zniesienia współwłasności opisanego w punkcie I, II postanowienia płatną w terminie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności,

VII. zasądził od uczestniczki I. Ł. (1) na rzecz wnioskodawcy J. J. 113.222 zł tytułem spłaty ze zniesienia współwłasności opisanego w punkcie I i II postanowienia płatną w terminie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności,

VIII. zasądził od uczestniczki I. Ł. (1) na rzecz wnioskodawczyni B. J. 56.611 zł tytułem spłaty ze zniesienia współwłasności opisanego w punkcie I i II postanowienia płatną w terminie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności,

IX. zasądził od uczestniczki I. Ł. (1) na rzecz wnioskodawczyni M. L. 56.611 zł tytułem spłaty ze zniesienia współwłasności opisanego w punkcie I i II postanowienia płatną w terminie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności,

X. zasądził od uczestniczki I. Ł. (1) na rzecz wnioskodawczyni A. F. 75.482 zł tytułem spłaty ze zniesienia współwłasności nieruchomości opisanego w punkcie I i II postanowienia płatną w terminie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności,

XI. oddalił wniosek uczestniczki I. Ł. (1) o zapłatę,

XII. oddalić wniosek uczestnika M. Ł. (1) o zapłatę,

XIII. kosztami postępowania obciążył wnioskodawców A. Ł. (1), A. F., J. J., W. J., B. J. i uczestników I. Ł. (1) i M. Ł. (1) stosunkowo, tj. po 1/7 części każdego z nich i szczegółowe rozliczenie tych kosztów zlecił referendarzowi sądowemu.

Apelację od powyższego postanowienia wnieśli uczestnicy postępowania I. Ł. (1) oraz M. Ł. (1), zaskarżając je w całości.

Skarżący zarzucili:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wydane rozstrzygnięcie, tj.:

a) art. 233§1 k.p.c. wskutek błędnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w aktach Kw (...) i (...) wskutek przyjęcia zawyżonych udziałów wnioskodawców we współwłasności, co skutkowało przyznaniem im spłat w podwójnej wysokości,

b) art. 156¹ k.p.c. wskutek braku poinformowania wnioskodawców o kierunku, w jakim zmierza rozstrzygnięcie w zakresie przyznania uczestnicze na własność wszystkich nieruchomości oraz stwierdzenia niewystarczającego udowodnienia żądania zasądzenia wynagrodzenia za zarząd nieruchomością wspólną,

c) art. 328§2 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. mającego istotny wpływ na rozstrzygnięcie polegający na wewnętrznej sprzeczności uzasadnienia zaskarżonego postanowienia oraz sprzeczności uzasadnienia postanowienia z jego sentencją, a dokładnie na przyjęciu do rozliczenia wysokości spłat na rzecz wnioskodawców w innej wartości nieruchomości niż wskazana w punktach I i II zaskarżonego postanowienia oraz braku wskazania przyjętych przez Sąd wysokości nakładów uczestników, a w uzasadnieniu niespójnego wyliczenia wartości tych nakładów,

2) błąd w ustaleniach faktycznych leżący u podstaw wydanego orzeczenia, a mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że:

a) uczestniczka w niewystarczający sposób udowodniła wysokość należnego wynagrodzenia za zarząd nieruchomością, podczas gdy wskazała dokładnie kalkulację w piśmie z 8 października 2020 r., a nadto Sądowi z urzędu wiadomo, że stawka wynagrodzenia uczestniczki nie jest urealniona,

b) uczestniczka jest w stanie spłacić wnioskodawców tak wysokimi ratami w terminie 6 miesięcy, podczas gdy Sąd nie poczynił żadnych ustaleń w zakresie możliwości zarobkowych i majątkowych uczestniczki.

Mając powyższe na uwadze uczestnicy wnieśli o zmianę postanowienia poprzez skorygowanie wysokości spłat oraz wysokości udziałów każdego z wnioskodawców, jak również terminu spłaty poprzez jego wydłużenie do dwóch lat oraz dodanie punktu, w którym zostanie wskazana kwota nakładów poczyniona przez uczestników i podlegająca rozliczeniom, względnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Uczestnicy domagali się również zasądzenia od wnioskodawców solidarnie kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W **odpowiedzi na apelację** wnioskodawcy wnieśli o jej oddalenie oraz zasądzenie od uczestników kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedzione apelacje skutkowały uchyleniem zaskarżonego postanowienia w całości.

Otóż Sąd Rejonowy nie dokonał żadnych ustaleń co do źródła powstania wspólności praw, obejmującej nieruchomości położoną we W. przy ul. (...), oznaczonej jako działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy we W. prowadzi księgę wieczystą (...) i to mimo że już z informacji o podstawie wpisów w dziale II elektronicznej księgi wieczystej tej nieruchomości

wynikało, że źródłem tym może być spadkobranie. Zagadnienie to miało natomiast istotne znaczenie dla rozpoznania żądania wnioskodawców i uczestników, sprowadzającego się do woli wyjścia z tej wspólności praw.

Z dokumentów znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych, których odpisy zostały nadesłanych do tutejszego Sądu Odwoławczego przez Sąd Rejonowy we W. wynika natomiast, że właścicielem nieruchomości kw nr (...) był J. Ł. (1), który zmarł 2 maja 1960 r. Spadek po nim nabyły jego dzieci: T. Ł. w $\frac{1}{9}$, M. Ł. (2) w $\frac{1}{9}$, A. Ł. (3) w $\frac{1}{9}$, Z. Ł. w $\frac{1}{9}$, L. Ł. w $\frac{1}{9}$, J. Ł. (2) w $\frac{1}{9}$, J. S. w $\frac{1}{9}$, M. K. (1) w $\frac{1}{9}$ i K. J. w $\frac{1}{9}$ (postanowienie Sądu Rejonowego we Wrześni z 9 listopada 1960 r., Ns 319/60).

T. Ł. zmarł 30 maja 1983 r., a spadek po nim nabyli: A. Ł. (2) w $\frac{1}{27}$, A. F. w $\frac{1}{27}$ i A. Ł. (1) w $\frac{1}{27}$ (postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z 23 stycznia 1985 r. III Ns 3285/84). A. F. nabyty w drodze dziedziczenia po T. Ł. udział w ww. nieruchomości darowała 23 października 2015 r. I. H.. Z kolei ww. udział A. Ł. (2), zmarłej 2 listopada 2014 r. nabyła A. F. (postanowienie Sądu Rejonowego w Krotoszynie z 29 listopada 2016 r. I Ns 251/16).

M. Ł. (2) zmarł, a spadek po nim nabył w całości A. Ł. (1) (postanowienie Sądu Powiatowego we W. z 14 lutego 1964 r. Ns 395/63). A. Ł. (1) zmarł, a spadek po nim nabyły: K. Ł. (1) w $\frac{1}{3}$, J. G. w $\frac{1}{3}$ i K. Ł. (2) w $\frac{1}{3}$ (postanowienie Sądu Rejonowego w Zgierzu z 31 stycznia 1991 r. I Ns 13/91). Umową darowizny z 17 grudnia 1999 r. spadkobierczyni A. Ł. (1) przeniosły przysługujące im udziały (łącznie $\frac{1}{9}$) w ww. nieruchomości na I. Ł. (1).

A. Ł. (3) zmarł 27 października 1997 r., a spadek po nim nabyli B. J. w $\frac{1}{4}$, M. L. w $\frac{1}{4}$, I. H. w $\frac{1}{4}$ i M. Ł. (1) w $\frac{1}{4}$ (postanowienie Sądu Rejonowego we Wrześni z 19 stycznia 1998 r. I Ns 620/97).

Z. Ł. zmarł 30 października 1981 r., a spadek po nim nabyły W. Ł. w $\frac{1}{3}$, G. B. w $\frac{1}{3}$, M. K. (2) w $\frac{1}{3}$ (postanowienie Sądu Rejonowego w Puławach z 13 kwietnia 1982 r. I Ns 144/82). Spadkobierczyni Z. Ł. 26 stycznia 2001 r. sprzedały przysługujące im udziały w ww. nieruchomości (łącznie $\frac{1}{9}$) I. H..

L. Ł. zmarł 3 kwietnia 1978 r., a spadek po nim nabyli: H. Ł. w $\frac{4}{16}$, J. K. w $\frac{3}{16}$, A. Ł. (4) w $\frac{3}{16}$, J. Ł. (2) w $\frac{3}{16}$ i T. Ł. w $\frac{3}{16}$ (postanowienie Sądu Rejonowego w Sieradzu z 10 maja 1978 r. Ns 1098/78). Spadkobiercy L. Ł. darowali 7 lipca 2000 r. przysługujące im udziały w ww. nieruchomości (łącznie $\frac{1}{9}$) I. Ł. (1).

J. Ł. (2) zmarł 16 października 1992 r., a spadek po nim nabył P. Ł. w całości (postanowienie Sądu Rejonowego we Wrześni z 13 maja 1993 r. I Ns 146/93). P. Ł. umową z 17 września 1998 r. sprzedał M. Ł. (1) i I. Ł. (1) do ich majątku wspólnego małżeńskiego nabyty w drodze dziedziczenia udział $\frac{1}{9}$ w ww. nieruchomości.

J. S. umową z 11 lutego 1999 r. sprzedała M. Ł. (1) i I. Ł. (1) do ich majątku wspólnego małżeńskiego nabyty w drodze dziedziczenia udział $\frac{1}{9}$ w ww. nieruchomości.

M. K. (1) umową darowizny z 25 stycznia 1999 r. przeniosła przysługujący jej, nabyty w drodze dziedziczenia po J. Ł. (1) udział $\frac{1}{9}$ w ww. nieruchomości na rzecz I. Ł. (1) i M. Ł. (1) do ich majątku wspólnego małżeńskiego.

K. J. zmarła 8 marca 1990 r., a spadek po niej nabyli: J. J. w $\frac{1}{2}$ i W. J. w $\frac{1}{2}$ (postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z 8 marca 1996 r. III Ns 825/96).

19 lipca 1999 r. I. Ł. (1) i M. Ł. (1) zawarli umowę majątkową małżeńską, wyłączając z dniem jej zawarcia obowiązującą ich majątkową wspólność ustawową, ustanawiając tym samym rozdzielność majątkową. Jednocześnie dokonali podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie przysługującego im wspólnie udziału $\frac{3}{9}$ w ww. nieruchomości (nabytego od J. S., M. K. (1) i P. Ł.) na wyłączną własność I. Ł. (1).

I. H. zbyła przysługujące jej wcześniej opisane udziały w przedmiotowej nieruchomości o nr kw (...) (łącznie ⁷⁶/432) umową z 17 sierpnia 2020 r. na rzecz I. Ł. (1).

Z kolei nieruchomość obejmującą działkę (...) o nr kw (...) nabili w drodze zasiedzenia: A. Ł. (1) w ¹⁶/432, J. J. w ²⁴/432, W. J. w ²⁴/432, A. Ł. (2) w ¹⁶/432, A. F. w ¹⁶/432, I. Ł. (1) ²⁴⁰/432, I. H. ⁶⁰/432, B. J. ¹²/432, M. L. ¹²/432 i M. Ł. (1) ¹²/432 (postanowienie Sądu Rejonowego we Wrześni z 1 lipca 2011 r. I Ns 529/09). A. F. swój udział darowała 23 października 2015 r. I. H., która z kolei nabyty w ten sposób udział, jak i pozostały jej udział (łącznie ⁷⁶/432) sprzedała 17 sierpnia 2020 r. I. Ł. (1).

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie odpisów dokumentów z akt ksiąg wieczystych (...) i (...)

Z ustaleń tych wynika, że źródłem wspólności praw do nieruchomości o kw nr (...) jest dziedziczenie po J. Ł. (1), a dalsze opisane wyżej zdarzenia prawne, wspólności tej w pełni nie zniosły.

W związku z tym zauważyć należy, że spadek, w odróżnieniu od współwłasności ułamkowej, to masa majątkowa obejmująca wiele praw różnego rodzaju. Sposobem wyjścia z ze wspólności spadkowej nie jest zniesienie współwłasności, a dział spadku, uregulowany odrębnymi od zniesienia współwłasności przepisami zarówno prawa materialnego, jak i procesowego. Dział spadku cechuje się własnymi regulacjami, wynikającymi z jego specyfiki i istoty, jak choćby tym, że dokonywany przed sądem dział powinien obejmować cały spadek i tylko ważne powody, występujące w konkretnej sprawie, mogą tę zasadę ograniczać (art. 1038 k.c. w zw. z art. 680, 684 i 686 k.p.c.). W sprawie o dział spadku spadkobiercy mogą podnieść zarzut bezskuteczności zbycia udziału (art. 1036 k.c.), domagać się rozliczenia spłaconych długów spadkowych (art. 686 k.p.c.) oraz zaliczenia darowizn na schedę spadkową (art. 1039 k.c.). Wspólność wynikająca z dziedziczenia nie jest zatem współwłasnością, która może być zniesiona na podstawie art. 201 i nast. k.c. w zw. z art. 617 i nast. k.p.c. konieczne jest zastosowanie odrębnych przepisów o dziale spadku, tj. art. 1035 i nast. k.c. w zw. z art. 680 i nast. k.p.c. Zatem, mimo że zgodnie z art. 688 k.p.c. do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o zniesieniu współwłasności, to jednak mając na uwadze osobne regulacje, w tym wymienione powyżej, nie jest dopuszczalne zniesienie wspólności praw wchodzących w skład spadku poprzez zastosowanie włącznie przepisów o zniesieniu współwłasności z pominięciem regulacji specyficznych dla działu spadku.

Podkreślić należy, że ani spadkobiercy, ani sąd nie mogą swobodnie dokonać w miejsce działu spadku, zniesienia współwłasności. W sytuacji, gdy źródłem wspólności praw jest dziedziczenie, w celu wyjścia z tej wspólności właściwym postępowaniem jest postępowanie o dział spadku (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30.09.2009 r., V CSK 63/09, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 05.06.1991 r., III CRN 125/91).

Odnosząc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo dokonał zniesienia współwłasności na podstawie art. 210 i nast. k.c. w zw. z art. 618 i nast. k.p.c. Mając bowiem na uwadze sposób, w jaki wnioskodawcy i uczestnicy stali się współuprawnionymi do nieruchomości wspólnej o nr kw (...), prawidłowym sposobem likwidacji wspólności tych praw powinien być dział spadku po J. Ł. (1).

Z przedstawionych rozważań wynika, że niniejsza sprawa nie powinna zatem zostać rozstrzygnięta tak jak wnosili wnioskodawcy, a za nimi nieprawidłowo dokonał tego Sąd Rejonowy, wyłącznie jako zniesienie współwłasności. Skutkuje to nierozpoznanie istoty sprawy, bowiem celem sprawy było w rzeczywistości dokonanie w zakresie nieruchomości kw (...) działu spadku, a w zakresie nieruchomości kw (...) zniesienie współwłasności. Tym samym w niniejszym postępowaniu wystąpiła sytuacja z art. 386 § 4 k.p.c., co skutkuje uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania - por. postanowienie SN z 25 kwietnia 2014 r. II CZ 7/14, też postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 7 sierpnia 2018 r. II Ca 411/18.

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że zaskarżone orzeczenie podlegało uchyleniu w całości, i to co do obu nieruchomości. Nieruchomości te stanowią bowiem, co było bezsporne, jedną funkcjonalną i gospodarczą całość, a zatem uzasadnione

i celowe jest (co także nie jest negowane) łączne co do nich rozstrzygnięcie, w tym co do sposobu podziału. Przy tym Sąd Rejonowy orzekł co do nich w zakresie spłat i nakładów łącznie, a ostatnia zaktualizowana opinia biegłego określa jedną wspólną wartość obu nieruchomości.

Dodać trzeba, że jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z 12 lipca 2018 r., III CZ 7/18 kompleksowość i zarazem w wielu wypadkach integralność postanowień co do istoty w postępowaniach o zniesienie współwłasności, dział spadku czy podział majątku wspólnego, powoduje, że w razie uznania zasadności zarzutów w ramach kontroli instancyjnej oraz naruszeń prawa, uwzględnianych z urzędu (art. 618 § 1 i 2 k.p.c.) w sytuacji, gdy stwierdzone wadliwości zaskarżonego orzeczenia mają wpływ na sposób podziału i ostateczne rozliczenia, zachodzi podstawa do uchylenia postanowienia sądu pierwszej instancji w całości, niezależnie od zakresu zaskarżenia określonego w środku odwoławczym. Taka sytuacja, jak wynika ze wcześniejszych rozważań, zachodzi w niniejszej sprawie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powinien uwzględnić przedstawione wyżej uwagi, a więc że dla zniesienia wspólności nieruchomości o nr kw (...) konieczny jest dział spadku po J. Ł. (1), a dla zniesienia wspólności nieruchomości o nr kw (...) konieczne jest zniesienie współwłasności, niezbędne przy tym jest osobne rozliczenie ewentualnych spłat i dopłat co do każdej z tych nieruchomości. Przy tym dla przyznania spłat / dopłat, będącym nadal współuprawnionymi, spadkobiercom T. Ł., A. Ł. (3) oraz K. J. w kwotach odpowiadającym wielkościom ich udziałów w zakresie nieruchomości (...), czy któremukolwiek z nich tego składnika majątkowego (lub jego części) konieczny jest nadto dział spadku po ww. osobach (dział spadku nie byłby konieczny natomiast w sytuacji, gdyby ewentualna spłata/dopłata czy składnik majątku został im przyznany łącznie do wspólności spadkowej, tj. spadkobiercom T. Ł. do wspólności łącznej spadkowej po T. Ł., spadkobiercom A. Ł. (3) do wspólności łącznej spadkowej po A. Ł. (3), spadkobiercom K. J. do wspólności łącznej spadkowej po K. J.).

Sąd, mając na uwadze wyrażoną we wniosku przez wnioskodawców wolę wyjścia ze wspólności praw, co do zasady akceptowalną przez uczestników (choć różniącą się częściowo co do sposobu i wielkości dopłat) powinien zatem zobowiązać wnioskodawców (ich pełnomocnika) do jednoznacznego sprecyzowania żądania wniosku poprzez podanie, czy domaga się również działu spadku po J. Ł. (1) w zakresie nieruchomości (...) (ewentualnie także [częściowego] działu spadku po T. Ł., K. J., A. Ł. (3), przy czym żądanie w tym zakresie mogą zgłosić także spadkobiercy ww. osób; Sąd Rejonowy powinien co do działu spadku po A. Ł. (3) przeanalizować zakres wniosku i sprawy wyłączonej do odrębnego rozpoznania jak na k. 771 na skutek pism M. Ł. (1) k. 324, 341 akt). W przypadku prawidłowego sformułowania wniosku możliwe będzie nadanie sprawie dalszego biegu i w toku dalszego postępowania Sąd Rejonowy powinien rozpoznać sprawę przy zastosowaniu przepisów właściwych dla danego sposobu wyjścia ze wspólności praw (działu spadku czy zniesienia współwłasności). Odnosnie zmodyfikowanego w toku postępowania żądania uczestników z tytułu nakładów, koniecznym jest zobowiązanie ich pełnomocnika do sprecyzowania na piśmie, jakiej kwoty ostatecznie, w związku z ostatnią modyfikacją (k. 631v) domaga się zasądzenia od każdego z wnioskodawców. Zgłoszenie takiego roszczenia, z uwagi na jego procesowy charakter, podlega bowiem tożsamym rygorom co pozew w postępowaniu procesowym (w tym w zakresie uzupełnienia jego braków formalnych).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108§2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie w całości, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we Wrześni, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

Nadmienić należy, że odniesienie się do zarzutów apelacji było – z uwagi na podstawy rozstrzygnięcia odwoławczego – przedwczesne i zbędne.

Anna Kulczewska-Garcia Agnieszka Śliwa Marcin Miczke